

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ДОКЛАД

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Във. №	653-03-66
Дата	17.06.2016 г.

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления, № 502-01-98, внесен от Министерския съвет на 14 декември 2015 г., приет на първо гласуване на 2 март 2016 г.

09/13
Щу
Проект!
Второ гласуване

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления
(обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 32 от 2010 г.)

Комисията подкрепя текста на вносителя за наименованието на закона.

§ 1. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „имуществени и неимуществени вреди от престъпления“ се добавя „от общ характер“ и накрая се добавя „от престъпленията, посочени в ал. 3“.

2. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) Когато пострадалият е починал в резултат на престъплението, правото на подпомагане и финансова компенсация преминава върху неговите наследници или върху лицето, с което се е намирал във фактическо съжителство.

(3) Финансова компенсация могат да получат лицата по ал. 1 и 2, когато са претърпели вреди от престъпленията:

1. тероризъм; умишлено убийство; опит за убийство; умишлена тежка телесна повреда; блудство; изнасилване; трафик на хора;

2. престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

3. други тежки умишлени престъпления, от които като съставомерни последици са настъпили смърт или тежка телесна повреда.”

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 1.

§ 2. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) основният текст се изменя така:

„(1) Органите на Министерството на вътрешните работи, следователите, повереникът, особеният представител и организациите за подкрепа на пострадали без ненужно забавяне уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:“;

б) точка 1 се изменя така:

„1. възможностите им за достъп до медицинска помощ, за организациите, към които могат да се обърнат за безплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;”

в) създава се нова т. 4:

„4. органите, пред които може да бъде подаден сигнал при нарушаване на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;“

г) досегашните т. 4-8 стават съответно т. 5-9.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.“

3. Алинея 3 се отменя.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 2:

§ 2. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) текстът преди т. 1 се изменя така:

„(1) Органите на Министерството на вътрешните работи, следователите и организациите за подкрепа на пострадали незабавно уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:“;

б) точка 1 се изменя така:

„1. възможностите им за достъп до медицинска помощ, за организациите, към които могат да се обърнат за безплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;”

в) създава се нова т. 4:

„4. органите, пред които може да бъде подаден сигнал при нарушаване на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;“

г) досегашните т. 4-8 стават съответно т. 5-9.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.“

3. Алинея 3 се отменя.

§ 3. Създават се чл. 6а и 6б:

„Чл. 6а. Задграничните представителства на Република България в държавите - членки на Европейския съюз, информират писмено българските граждани, които се намират там и са пострадали от престъпления на територията на приемащата държава, както и лицата по чл. 3, ал. 2 – при тяхно желание, за компетентните органи в тази държава, към които могат да се обърнат относно реда за получаване на подпомагане и финансова компенсация, за възможността по чл. 19, ал. 1, както и за условията и реда за получаване на съответния вид подпомагане по реда на чл. 8-11 на територията на Република България.

Чл. 6б. (1) При уведомяването по чл. 6, ал. 1 компетентните органи са длъжни да се съобразят с индивидуалните характеристики на пострадалите или на лицата по чл. 3, ал. 2, включително с възрастта им или с евентуално увреждане.

(2) Уведомяването се извършва устно и писмено чрез формуляр за уведомяване по чл. 6, ал. 1, на достъпен език, който пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 разбират.

(3) За уведомяването се изготвя протокол в два еднообразни екземпляра, които се регистрират по установения в съответния орган или организация по чл. 6, ал. 1 ред. Единият екземпляр от протокола и формулярът по ал. 2 се връчват на пострадалия или на лицата по чл. 3, ал. 2.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 3:

§ 3. Създават се чл. 6а и 6б:

„Чл. 6а. (1) При уведомяването по чл. 6, ал. 1 компетентните органи се съобразяват със състоянието на пострадалите или на лицата по чл. 3, ал. 2, включително с възрастта им.

(2) Уведомяването се извършва устно и писмено чрез формуляр по образец, на език, който пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 разбират.

(3) За уведомяването се изготвя протокол по образец, в два еднообразни екземпляра, които се регистрират по установения в съответния орган или организация по чл. 6, ал. 1 ред. Единият екземпляр от протокола и формулярът по ал. 2 се връчват на пострадалия или на лицата по чл. 3, ал. 2.

Чл. 6б. Задграничните представителства на Република България в държавите - членки на Европейския съюз, информират писмено българските граждани, които се намират там и са пострадали от престъпления на територията на приемащата държава, както и лицата по чл. 3, ал. 2 - при тяхно желание, за компетентните органи в тази държава, към които могат да се обърнат относно реда за получаване на подпомагане и финансова компенсация, за възможността по чл. 19, ал. 1, както и за условията и реда за получаване на съответния вид подпомагане по чл. 8-11 на територията на Република България.“

§ 4. В чл. 7 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 2 думите „както и на лечебни заведения, службите за социално подпомагане“ се заменят с „както и на центровете за спешна медицинска помощ, лечебните заведения за болнична помощ, дирекциите за социално подпомагане“.

2. В ал. 2 след думите „Министерството на вътрешните работи“ се добавя „Министерството на външните работи“ и се поставя запетая.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 4.

§ 5. В чл. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 3 след думите „безплатна правна помощ“ се добавя „по реда на Закона за правната помощ“.

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Формите на подпомагане по ал. 1, т. 2 и 4 се предоставят при спазване на принципа на поверителност преди образуване на наказателно производство, по време на или в рамките на подходящ срок след приключване на наказателното производство съобразно нуждите на пострадалите и на лицата по чл. 3, ал. 2.“

3. Създава се ал. 4:

„(4) Организацията за подкрепа на пострадали изрично обосновават в доклада си по чл. 9, ал. 4 необходимостта от предоставяне на формите на подпомагане по ал. 1, т. 2 и 4.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 5:

§ 5. В чл. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 3 накрая се добавя „по реда на Закона за правната помощ“.

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Формите на подпомагане по ал. 1, т. 2 и 4 се предоставят при спазване на принципа на поверителност преди образуване на наказателно производство, по време на или в подходящ срок след приключване на наказателното производство съобразно нуждите на пострадалите и на лицата по чл. 3, ал. 2.“

3. Създава се ал. 4:

„(4) При необходимост безплатната психологическа консултация и помощ по ал. 1, т. 2 се предоставят и след постановяване на решението по чл. 24.“

§ 6. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „подкрепа на пострадали“ се добавя „съобразно нуждите на пострадалия и психологическото му състояние“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) При необходимост безплатната психологическа консултация и помощ по ал. 1 се предоставят и след постановяване на решението по чл. 24. В тези случаи организацията за подкрепа на пострадали изрично обосновават в доклада си по чл. 9, ал. 4 необходимостта от предоставянето им.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и се изменя така:

„(3) Дейността по ал. 1 се финансира от Министерството на правосъдието, като процедурата по избор на организации за подкрепа на пострадали, условията и редът за финансирането и контролът върху дейността им се уреждат с Правилника за прилагане на закона при съобразяване с правилата по държавните помощи.“

4. Досегашната ал. 3 се отменя.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 6:

§ 6. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „съобразно нуждите на пострадалия и психологическото му състояние”.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Дейността по ал. 1 се финансира от Министерството на правосъдието, като процедурата по избор на организации за подкрепа на пострадали, условията и редът за финансирането, отчитането и контролът върху дейността им се определят с правилника за прилагане на закона при спазване на правилата за държавните помощи.“

3. Алинея 3 се отменя.

§ 7. Член 10 се отменя.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 7.

§ 8. В чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „както и в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от извършване на друго престъпно посегателство предвид уязвимото им състояние, от сплашване или отмъщение, както и предоставяне на съвети относно предотвратяването им“.

2. Създава се ал. 3:

„(3) Организацията за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на пострадалите от престъпления, които се нуждаят от сигурно място поради непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 8:

§ 8. В чл. 11 се правят следните допълнения:

1. В ал. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им“.

2. Създава се ал. 3:

„(3) Организацията за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.“

§ 9. Членове 12 и 13 се изменят така:

„Чл. 12. (1) Пострадалите от престъпления имат право на еднократна финансова компенсация при условията и по реда, предвидени в този закон.

(2) Финансовата компенсация се предоставя след влизането в сила на:

1. осъдителната присъда, включително в случаите, когато делото е било разгледано в отсъствие на подсъдимия;

2. споразумението за решаване на делото в досъдебното производство;

3. прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било прекратено, с изключение на случаите, когато прекратяването е на основание чл. 24, ал. 1, т. 1, 7 и 9 от Наказателно-процесуалния кодекс;

4. прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било спряно поради неразкриване на извършителя на престъплението.

Чл. 13. (1) Финансовата компенсация се изразява в предоставяне от държавата на парична сума, като максималният ѝ размер за лице по чл. 3, ал. 1 или за лицата по ал. 2 не може да надвишава 10 000 лв.

(2) Когато финансовата компенсация се предоставя за издръжка на лица по чл. 3, ал. 2, ненавършили 18-годишна възраст, размерът за всяко едно лице е до 10 000 лв.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 9:

§ 9. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се ал. 1:

„(1) Пострадалите от престъпления имат право на еднократна финансова компенсация при условията и по реда на този закон.“

2. Досегашният текст става ал. 2 и в нея:

а) създава се нова т. 2:

„2. споразумението за решаване на делото в досъдебното производство;“

б) досегашните т. 2 и 3 стават съответно т. 3 и 4.

Комисията предлага да се създаде нов § 10:

§ 10. Член 13 се изменя така:

„Чл. 13. (1) Финансовата компенсация се изразява в предоставяне от държавата на парична сума, като максималният ѝ размер за лице по чл. 3, ал. 1 или за лицата по чл. 3, ал. 2 не може да надвишава 10 000 лв.

(2) Когато финансовата компенсация се предоставя за издръжка на лица по чл. 3, ал. 2, ненавършили 18-годишна възраст, размерът за всяко едно лице е до 10 000 лв.“

§ 10. В чл. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Редът за установяването на вредите по ал. 1 и изплащането на финансовата компенсация се определят с правилника за прилагане на закона.“

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 10, който става § 11.

§ 11. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 думите „двумесечен срок“ се заменят с „в едногодишен срок“.

2. Създава се нова ал. 5:

„(5) Когато молбата се подава чрез организация за подкрепа на пострадали, тя се изпраща на Националния съвет или на областния управител по настоящ адрес на пострадалия в 7-дневен срок от получаването ѝ.”

3. Досегашната ал. 5 става ал. 6 и се изменя така:

„(6) Когато молбата за финансова компенсация не е подадена в срока по ал. 3, пострадалият или лицата по чл. 3, ал. 2 представят в писмена декларация причината и обстоятелствата, довели до неспазването на срока. Националният съвет допуска или отказва разглеждане на молбата, за което се мотивира.“

4. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и се изменя така:

„(7) Към молбата се прилагат заверени копия на документите, които удостоверяват посочените в нея данни, включително декларация от пострадалия или от лицата по чл. 3, ал. 2, че не е правено искане за обезщетение за същото престъпление и обезщетение не е изплащано по друг ред.“

5. Създава се ал. 8:

„(8) Когато пострадалият е гражданин на държава - членка на Европейския съюз, за установяване на основанието по чл. 15, ал. 1, т. 1 Националният съвет може да поиска съдействие от компетентните органи на държавата членка, чийто гражданин е пострадалият.“

6. Досегашната ал. 7 става ал. 9 и се изменя така:

„(9) Националният съвет предоставя на пострадалия, на областния управител и на организацията за подкрепа на пострадали, когато молбата е постъпила чрез тях, информация за лице за контакт в Министерството на правосъдието, документ за получаването на молбата и срока за произнасяне по нея.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 11, който става § 12:

§ 12. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Молбата за финансова компенсация се подава до Националния съвет в едногодишен срок от влизането в сила на акта по чл. 12, ал. 2. Молбата може да се подаде и чрез организация за подкрепа на пострадали или чрез областния управител по настоящ адрес на пострадалия.“

2. В ал. 4 думите „подадена до“ се заменят с „подадена чрез“.

3. Създава се нова ал. 5:

„(5) Когато молбата е подадена чрез организация за подкрепа на пострадали, тя се изпраща на Националния съвет в 7-дневен срок от получаването ѝ.”

4. Досегашните ал. 5 и 6 стават съответно ал. 6 и 7 и се изменят така:

„(6) Когато молбата за финансова компенсация не е подадена в срока по ал. 3, пострадалият или лицата по чл. 3, ал. 2 представят писмена декларация за причините и обстоятелствата за неспазването на срока. Националният съвет допуска или отказва разглеждане на молбата, за което се мотивира.

(7) Към молбата се прилагат заверени копия на документите, които удостоверяват посочените в нея данни, включително декларация по образец от пострадалия или от лицата по чл. 3, ал. 2, за обстоятелството по чл. 15, ал. 1, т. 4.“

5. Създава се ал. 8:

„(8) Когато пострадалият е гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, за установяване на основанието по чл. 15, ал. 1, т. 1 Националният съвет може да поиска съдействие от компетентните органи на държавата членка, чийто гражданин е пострадалият.“

6. Досегашната ал. 7 става ал. 9 и се изменя така:

„(9) Националният съвет предоставя на пострадалия, на областния управител и на организацията за подкрепа на пострадали, когато молбата е постъпила чрез тях, информация за лице за контакт в Министерството на правосъдието, документ за получаването на молбата и срока за произнасяне по нея.“

§ 12. В чл. 20, ал. 2, изречение първо след думите „се състои от“ се добавя „постоянен и резервен член“.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 12, който става § 13:

§ 13. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 след думите „състои от“ се добавя „постоянни членове“.

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) По реда на ал. 2 се определят и резервни членове, които заместват постоянните членове при тяхно отсъствие.“

3. Досегашните ал. 3 и 4 стават съответно ал. 4 и 5.

Комисията предлага да се създаде нов § 14:

§ 14. В чл. 21, т. 2 след думите „разглеждането й“ се поставя запетая и се добавя „образци на формуляра и на протокола по чл. 6а, ал. 2 и 3, на декларацията по чл. 18, ал. 7“.

§ 13. В чл. 22 ал. 2 се изменя така:

„(2) Правомощията и дейността на експертната комисия се уреждат с правилника за прилагане на закона.“

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 13, който става § 15.

§ 14. В чл. 23 ал. 1 се изменя така:

„(1) Националният съвет заседава веднъж месечно.“

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 14, който става § 16.

§ 15. В чл. 24 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Молбите за предоставяне на финансова компенсация се разглеждат в едномесечен срок от датата на постъпването им. При необходимост този срок може да бъде удължаван до три месеца.“

2. Алинея 6 се изменя така:

„(6) Препис от решението се изпраща незабавно на пострадалия и на областния управител или на организацията за подкрепа на пострадали, когато молбата за финансова компенсация е постъпила чрез тях.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 15, който става § 17:

§ 17. В чл. 24 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Молбите за предоставяне на финансова компенсация се разглеждат в едномесечен срок от датата на постъпването им. При необходимост този срок може да бъде удължаван до три месеца.“

2. Алинея 6 се изменя така:

„(6) Препис от решението се изпраща незабавно на пострадалия и на областния управител или на организацията за подкрепа на пострадали, когато молбата за финансова компенсация е постъпила чрез тях.“

3. В ал. 7 думите „чл. 12, т. 3“ се заменят с „чл. 12, ал. 2, т. 4“.

§ 16. В чл. 25, ал. 2 думите „в специална извънбюджетна сметка“ се заменят с „по бюджета“.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 16, който става § 18.

§ 17. В чл. 27 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Националният съвет осъществява сътрудничество и координация с Европейските мрежи, които се занимават с въпроси, пряко свързани с правата на пострадалите от престъпления.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага § 17 да бъде отхвърлен.

§ 18. В чл. 28, ал. 1 след думите „чл. 11, ал. 1“ се добавя „и 3 и чл. 18, ал. 5“.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 18, който става § 19.

§ 19. В чл. 29, ал. 1 думите „длъжностни лица от администрацията на Министерството на правосъдието“ се заменят с „членове на експертната комисия към него“.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага § 19 да бъде отхвърлен.

§ 20. В Допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. Наименованието се изменя така:

„Допълнителни разпоредби”

2. Създава се § 1а:

„§ 1а. Този закон въвежда разпоредби на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ, L 315, 14.11. 2012 г.)”

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 20:

§ 20. В допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. Наименованието се изменя така: „Допълнителни разпоредби”.

2. Създава се § 1а:

„§ 1а. Този закон въвежда изискванията на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ, L 315/57, 14 ноември 2012 г.)”

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Комисията подкрепя текста на вносителя за наименованието на подразделението на закона.

§ 21. В шестмесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема правилник за прилагане на Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 21:

§ 21. В тримесечен срок от обнародването на този закон в „Държавен вестник“ Министерският съвет приема правилника за прилагането на закона.

§ 22. Подадените молби за финансова компенсация до приемането на правилника за прилагане на закона се разглеждат при досегашните условия и ред.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 22:

§ 22. Подадените до влизането в сила на този закон молби за финансова компенсация се разглеждат при досегашните условия и ред.

§ 23. Образците на формуляра и на протокола по чл. 6б, ал. 2 и 3, както и образците на молбата за финансова компенсация по чл. 18, ал. 1 се утвърждават с правилника за прилагане на закона.

Комисията не подкрепя текста на вносителя. Комисията предлага следната редакция на § 23:

§ 23. В двумесечен срок от обнародването на този закон в „Държавен вестник“ Националният съвет изготвя и предоставя на министъра на правосъдието за утвърждаване образци на формуляра и на протокола по чл. 6а, ал. 2 и 3 и на декларацията по чл. 18, ал. 7.

§ 24. Този закон влиза в сила от датата на обнародването му в „Държавен вестник“.

Комисията не подкрепя текста на вносителя. Комисията предлага следната редакция на § 24:

§ 24. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на § 21 и § 23, които влизат в сила от деня на обнародването.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ДАНАИЛ КИРИЛОВ